

1 וְאֵת הַשְׁוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, שֶׁהַעוֹשָׂה כֵן עוֹבֵר עַל הַנֶּאֱמָר לִפְנֵי כֵן (שם כב ד) 61
 2 בְּקֻדְשֵׁים לֹא יֵאָכֵל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר.
 3 שואלת הגמרא על הברייתא: שוֹתָה לְמָה לִי קְרָא - מדוע צריך 63
 4 פסוק לרבות שותה, הרי שְׁתִּיָּה בְּבִלְלֵי אֲכִילָה, שבכל מקום שמוזכרת 64
 5 בתורה אכילה, הכוונה גם לשתיה. משיבה הגמרא: אֵלֶּה יֵשׁ לְהַגִּידָה 65
 6 בברייתא, שהכתוב בא לרבות אֵת הַקֶּךְ שְׁדִינוּ בְּשׁוֹתָהּ]. 66
 7 מקור נוסף שסיכה בכלל שתייה: וְאִיִּבְעִיתִי אִימָא מְהֵבָא - ואם תרצה 67
 8 תאמר שהמקור הוא מהנאמר (תהלים קט יח) עַל עֲשׂוֹי הַרְשָׁע, 68
 9 וְתִבָּא כַּמִּים פְּקֻרְכוּ וְכַשְׂמֵן פְּעֻצְמוֹתֵינוּ, כלומר, הקללה נכנסה 69
 10 לתוך גופו כמו מים שאדם שותה, ולתוך עצמותיו כמו שמן שאדם 70
 11 סך בו, ומבואר שהפסוק מקיש סיכה לשתיה]. 71
 12 לאחר שהתבאר הטעם שבנות כותים נדות מעריסתן, הגמרא 72
 13 מבארת מה החילוק בין בנות כותים לבנות ישראל. שואלת הגמרא: 73
 14 אִי הֵבִי, שמשנתנו שאומרת שבנות כותים נדות מעריסתן, נשנתה 74
 15 על ידי רבי מאיר שחושש למיעוט, דִּידָן נְמִי - גם בנות ישראל 75
 16 הכשרות תהיינה נדות מעריסתן, שמא ראו דם והן טמאות]. 76
 17 משיבה הגמרא: אֲנִי דְדִרְשִׁינָּה אִשְׁהָ וְאִשְׁהָ - אנו שדורשים 77
 18 מהוא"ו של התיבה 'ואשה' לרבות קטנה, כמבואר להלן, וְכִי חֲוִינָּה 79
 19 מִפְּרָשֵׁי לָהּ - ולכן כאשר נותנינו רואות דם אנו מפרישים אותן 78
 20 מנגיעת קדשים, לפיכך לֹא נְזָרוּ בְּהוּ דְרַבָּנָן - לא גזרו חכמים על 80
 21 בנותינו טומאה, אבל אִינְהוּ - הם, הכותים, דְּלֹא דְרָשִׁי מִ'אִשְׁהָ' 81
 22 וְאִשְׁהָ לרבות קטנה, וְכִי חֲוִינָּה לֹא מִפְּרָשֵׁי לָהּ מנגיעת קדשים, נְזָרוּ 82
 23 בְּהוּ דְרַבָּנָן שבנותיהם נדות מעריסתן. 83
 24 מבררת הגמרא: מֵאִי - מהי הדרשה 'אִשְׁהָ וְאִשְׁהָ' - משיבה הגמרא: 84
 25 דְתִנְיָא בתורת כהנים (מצורע מכילתא דובים פ"ד), נאמר בתורה 85
 26 (ויקרא טו יט) בפרשת נדה, וְאִשְׁהָ כִּי תִהְיֶה זָבָה וְגו' שְׁבַעַת יָמִים 86
 27 תִּהְיֶה בְנִדְתָּהּ, ומהנאמר 'אִשְׁהָ' אִין לִי שְׁמִטְמַאת בְּנִדָּה אֵלֶּה אִשְׁהָ 87
 28 גדולה, תִּינְזָקָת בְּת יוֹם אֶחָד לְטוֹמַאת נְדָה מְנִין, תִּלְמֹד לִזְמַר 88
 29 וְאִשְׁהָ בתוספת וא"ו, לרבות בת יום. 89
 30 מדייקת הגמרא: אֵלֶּמָּה כִּי מְרִיב קְרָא - מבואר בברייתא שכאשר 90
 31 הכתוב מרבה מתוספת הוא"ו, אפילו בֵּת יוֹם אֶחָד מְרִיב, וְרַמְיָנְהוּ 91
 32 ויש להקשות על כך מברייתא אחרת (ת"כ שם פ"ג), נאמר בתורה 92
 33 (שם טו יח) וְאִשְׁהָ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אִתָּהּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחֲצוּ בַמִּים 93
 34 וְטָמְאוּ עַד הָעֶרְבַּי, וזו היא גזירת הכתוב שאשה נטמאת בביאת אדם, 94
 35 ומהנאמר 'אִשְׁהָ' אִין לִי שְׁמִטְמַאת בְּכַךְ אֵלֶּה אִשְׁהָ גדולה, תִּינְזָקָת 95
 36 בְּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד לְטוֹמַאת בְּיָמָה מְנִין, תִּלְמֹד לִזְמַר 96
 37 וְאִשְׁהָ בתוספת וא"ו, ומבואר שמרבים מהוא"ו רק בת שלש, ומדוע 97
 38 הברייתא הקודמת מרבה אפילו בת יום. 98
 39 מתרצת הגמרא: אֲמַר רַבָּא, הִלְכָתָא נִינְהוּ - דינים אלו, שטומאת 99
 40 נדה נוהגת בבת יום, וטומאת ביאה נוהגת בבת שלש, נלמדים 100
 41 מהלכה למשה מסיני, וְאִמְכִּינְהוּ דְרַבָּנָן אֶקְרָא - אלא שחכמים 101
 42 הסמיכו אותם על הפסוקים. כלומר, אחד מהדינים נלמד בהלכה 102
 43 למשה מסיני, ואחד נלמד ממשמעות הכתוב (כפי שמתבאר בהמשך 103
 44 הגמרא), ולכן אין סתירה בין הברייתות. 104
 45 מבררת הגמרא: הֵי קְרָא וְהֵי הִלְכָתָא - איזה מהדינים נלמד 105
 46 ממשמעות הכתוב, ואיזה נלמד מהלכה למשה מסיני. 106
 47 דנה הגמרא: אִילִימָא - אם נאמר שהדין שֶׁבֵּת יוֹם אֶחָד מִטְמַאת 107
 48 בנדה נלמד מהִלְכָתָא למשה מסיני, והדין שֶׁבֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם 108
 49 אֶחָד מִטְמַאת בביאה נלמד מִקְרָא, אין זה יתכן, שהרי קְרָא קְרָא 109
 50 בְּתִיב - הריבוי הוא סתמי, שמרבים אפילו אשה שאינה גדולה, וכיון 110
 51 שאין בו חילוק, יש לרבות הקטנה ביותר שהיא בת יום, שהרי אין 111
 52 משמעות לרבות בת שלש יותר מבת שנתים או ארבע. מסיקה 112
 53 הגמרא: אֵלֶּה הִכְרַח שְׁדִינוּ שְׁבֵת שְׁבֵת וְהִדִּין שְׁבֵת שְׁבֵת וְיוֹם 113
 54 בביאה נלמד מהִלְכָתָא, והדין שֶׁבֵת יוֹם אֶחָד מִטְמַאת בנדה נלמד 114
 55 מִקְרָא. 115
 56 שואלת הגמרא: וְמֵאֲחָד וְהִתְבָּאר דְהִלְכָתָא - שהדין שבת שלש 116
 57 מִטְמַאת בביאה נלמד מהלכה למשה מסיני, ולא מהפסוק, קְרָא לְמָה 117
 58 לִי - מדוע נאמר לגבי טומאת ביאה 'ואשה' בתוספת וא"ו, ומה 118
 59 לְמַדִּים מִכָּךְ. 119

1 משיבה הגמרא: משנתנו על ידי רַבִּי מְאִיר הִיא נִשְׁנִית, שסבר 1
 2 שחוששים למיעוט. 3
 4 ומצינו בברייתא שכן הוא סובר, דְתִנְיָא, יבם קָמָן וְקָמְנָה - או יבמה 3
 5 קטנה, לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מִיִּבְמִין], דְבָרֵי רַבִּי מְאִיר. אֲמַרוּ לוֹ חֲכָמִים 4
 6 לְרַבִּי מְאִיר, יָפָה אֲמַרְתָּ שְׂאִין חוֹלְצִין, שהרי 'אִישׁ' בְּתוֹב בְּפָרְשָׁה 5
 7 של חליצה, שנאמר (דברים כה ז) וְאָם לֹא יִחַפֵּץ הָאִישׁ וְגו', ומשמע 6
 8 שרק 'איש' פוטר בחליצה, ולא קטן. וגם מזה שאמרת שקטנה אינה 7
 9 נפטרת בחליצה מובן, הואיל וּמְקַשְׁיָנָא אִשְׁהָ לְאִישׁ - התורה מקישה 8
 10 יבמה ליבם, כפי שנאמר בהמשך הפסוק וְעֵלְתָּהּ בְּמִתּוֹ הַשְּׂעִרָה, 9
 11 ולמדנו מכך שיבמה קטנה אינה נפטרת בחליצה, כפי שיבם קטן אינו 10
 12 פוטר. שואלים חכמים את רבי מאיר: אבל וְיָמָה פְּעֻעַם הִדִּין שאמרת 11
 12 שקטן או קטנה אִין מִיִּבְמִין], הרי לגבי ייבום לא נאמר מיעוט זה]. 12
 13 אֲמַר לָהֶן רַבִּי מְאִיר, הֵטַעַם שֶׁקָּמָן אִינוּ מֵיִבְמָם, משום שיש לחשוש 13
 14 שְׁמָא כְּשִׁיגְדֵל יִמְצָא שהוא סָרִיס שְׂאִינוּ רָאִי לְהוֹלִיד, וכיון שִׂאִינוּ 14
 15 יִכּוֹל לְהִקִּים לֵאחֵיו שֵׁם אִינוּ מְצוּוֹה לֵיבֵם, וכן בְּקָמְנָה יש לחשוש 15
 16 שְׁמָא כְּשִׁתְּגַדֵּל אִילּוֹנִית שְׂאִינָה רָאִיָה לְהוֹלִיד, ואין בה מצות 16
 17 יבום, ובשני האופנים נִמְצְאוּ פּוֹנְעִין בְּעִרְוָה של איסור אשת אח 17
 18 שְׁלֹא בְּמִקּוֹם מְצוּוֹה של ייבום המתירה איסור זה, ולכן קטן אינו 18
 19 מֵיִבְמָם וְקַטְנָה אִינָה מִתֵּיבְמַת, עד שיגדלו ויתברר שאינם סריס או 19
 20 איילוניות. 20
 21 הגמרא מבארת את טעמם של חכמים: וְרַבָּנָן סוֹבְרִים, שקטן יכול 21
 22 לייבם משום דוֹיֵל בְּתַר רוֹבָא - יש לכתב אחר רוב דְקָמְנִים, וְרוֹב 22
 23 קָמְנִים לֹא סָרִיסִים נִינְהוּ - אינם סריסים, וכן קטנה יכולה להתייבם 23
 24 משום דוֹיֵל בְּתַר רוֹבָא דְקָמְנִים, וְרוֹב קָמְנִים לֹא אִילּוֹנִית נִינְהוּ. 24
 25 ובהכרח שרבי מאיר חושש למיעוט הקטנים והקטנות שהם סריסים 25
 26 ואיילוניות, ואם כן יש לבאר שהוא התנא של משנתנו, שחושש 26
 27 למיעוט קטנות שרואות דם. 27
 28 דוחה הגמרא: אִימָר דְשָׁמְעַת לִיה לְרַבִּי מְאִיר - כל מה ששמעת 28
 29 מדברי רבי מאיר הוא, שחוששים למיעוט דְשִׁבְיָה - למיעוט 29
 30 המצוי, כמו מיעוט סריסים ואיילוניות, אֲבָל בְּמִיעוּטָא דְלֹא שִׁבְיָה 30
 31 כמו מיעוט קטנות שרואות דם, מִי שָׁמְעַת לִיה - וכי שמעת מדבריו 31
 32 שהוא חושש למיעוט זה, ואם כן גם לרבי מאיר אין לחשוש למיעוט 32
 33 קטנות הרואות דם. 33
 34 משיבה הגמרא: הֵא נְמִי - גם מיעוט הקטנות שרואות דם מִיעוּטָא 34
 35 דְשִׁבְיָה הוּא, שהרי מצינו כמה מעשים כאלו בכמה דורות, דְתִנְיָא 35
 36 בתוספתא (פ"ה ה"ו), אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, מְעַשָּׂה הִיָּה בְּמִקּוֹם שִׁשְׁמוּ עֵין 36
 37 בּוֹל, שאשה ילדה בת, וְהַטְבִּילוֹת - והטבילו את הבת קוֹדֵם לְאִמָּה, 37
 38 שהאם טבלה לאחר שבועיים מלידתה, כדן יולדת נקבה (ויקרא יב 38
 39 ה), והבת ראתה דם יום או יומיים לאחר שנולדה, והטבילוה לאחר 39
 40 שבעה ימים מראייתה, שמא תגע בתרומה ותפסלנה. וכן אֲמַר רַבִּי, 40
 41 מְעַשָּׂה הִיָּה בְּבֵית שְׂעִרָה, וְהַטְבִּילוֹת קוֹדֵם לְאִמָּה, וכן אֲמַר רַב 41
 42 יוֹסֵף, מְעַשָּׂה הִיָּה בְּפּוֹמְבִידִיתָא, וְהַטְבִּילוֹת קוֹדֵם לְאִמָּה. 42
 43 הגמרא דנה מדוע הטבילו תינוקות אלו. שואלת הגמרא: בְּשָׁלְמָא 43
 44 במעשים דְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי מוֹבֵן הֵטַעַם שֶׁהִטְבִּילוּ אֵת הַתִּינוּקוֹת, 44
 45 משום שמעשים אלו היו בארץ ישראל, וחששו שתגע בְּתְרוּמַת אֶרֶץ 45
 46 יִשְׂרָאֵל ותפסלנה, אֵלֶּה בְּמַעֲשֵׂה דְרַבִּי יוֹסֵף, שהיה בפומבדיתא שהיא 46
 47 חוץ לארץ, יש להבין לְמָה לִי לְהִטְבִּיל אֵת הַתִּינוּקוֹת, וְהֵא אֲמַר 47
 48 שְׂמוּאֵל, אִין תְּרוּמַת חוּצָה לְאֶרֶץ אֲסוּרָה משום טומאה, אֵלֶּה בְּמִי 48
 49 - למי שְׂמוּמָאָה יוֹצֵאת מְנוּפָּה, כגון זב וזבה ונדה, ומוסיף שמואל, 49
 50 וְהֵנִי מִלִּי בְּאִכְלָה - וגם לאותם טמאים אסור רק לאכול תרומה, 50
 51 אֲבָל בְּנִיעָה - אם אותם טמאים רק נגעו בתרומה, לֹא פִסְלוּ אוֹתָהּ, 51
 52 ואם כן מדוע הוצרכו להטביל את התינוקות. 52
 53 משיבה הגמרא: אֲמַר מַר וּזְמַרָא, לֹא תִנְזָקָה אֵלֶּה לְסוּבָה - מה 53
 54 שהוצרכו לטבול אותה, הוא רק כדי שיוכלו לטוך אותה בְּשִׁמְן שֶׁל 54
 55 תְּרוּמָה, משום שסיכה דינה כאכילה, וכאומר, אסור לנדה לאכול 55
 56 תרומת חוץ לארץ. 56
 57 הגמרא מביאה מקור שסיכה כאכילה: דְתִנְיָא בתורת כהנים (אמור 57
 58 פ"ו), נאמר בפרשת איסור טמאים באכילת תרומה (ויקרא כב טו), 58
 59 וְלֹא יִחַלְלוּ אֵת קִדְשֵׁי כְּנִי יִשְׂרָאֵל [את] אֲשֶׁר וְרִימוּ לָהּ, ולכאורה 59
 60 פסוק זה מיותר, ויש לדרוש ממנו לְרַבּוֹת אֵת הַקֶּךְ בְּשִׁמְן שֶׁל תְּרוּמָה, 60

1 תשע שנים לענין זה. ומבואר שמרבים רק בן תשע שנים, ומדוע
 2 הברייתא הקודמת מרבה אפילו בן יום אחד.
 3 משיבה הגמרא: **אמר רבא, הלכתא נינהו** – דינים אלו המוזכרים
 4 בברייתות, נלמדים מהלכה למשה מסיני, **ואסקמיניהו רבנן אקראי**
 5 – אלא שחכמים הסמיכו אותם על הפסוקים. והיינו שאחד מהדינים
 6 נלמד בהלכה למשה מסיני, ואחד נלמד ממשמעות הכתוב (כמתבאר
 7 בהמשך הגמרא), ולכן אין סתירה בין הברייתות.
 8 מבררת הגמרא: **הי הלכתא והי קרא** – איזה מהדינים נלמד בהלכה
 9 למשה מסיני, ואיזה ממשמעות הכתוב.
 10 דנה הגמרא: **אילימא** – אם נאמר שהדין שפן יום אחד מטמא בויבה
 11 נלמד מהלכתא למשה מסיני, והדין שפן תשע שנים יום אחד
 12 מטמא בקרי נלמד מקרא – ממשמעות הכתוב, אין זה יתכן, שהרי
 13 **קרא סתמא פתיב** – הפסוק נאמר בסתם, וכיון שהוא י' מרבה אפילו
 14 קטן, משמע שבא לרבות אפילו בן יום אחד, שהרי אין משמעות
 15 לרבות בן תשע יותר מבן שמונה או עשר. מסיקה הגמרא: **אלא**
 16 **בהכרח שהדין שפן תשע שנים יום אחד מטמא בקרי נלמד**
 17 **מהלכתא למשה מסיני, והדין שפן יום אחד מטמא בויבה נלמד**
 18 **מקרא.**
 19 שואלת הגמרא: **וכי מאחר דהלכתא היא** – כיון שהתבאר שהדין
 20 שפן תשע מטמא בקרי נלמד מהלכה למשה מסיני, **קרא למה לי** –
 21 מדוע נאמר לגבי טומאת קרי 'זאי' בתוספת ואי', ומה לומדים
 22 מתוספת זו. משיבה הגמרא: ואי' זו באה **למעוטי אשה מלובן** –
 23 למעט אשה שיצא ממנה מראה לבן, שאינה טמאה.
 24 שואלת הגמרא: **למה לי למכתב בפרקים 'איש איש' לרבות קטן בן**
 25 **יומו, ולמה לי למכתב בנקבות 'זאשה' לרבות בת יום אחד לנדה,**
 26 **ובת עשר ימים לזיבה, הרי אפשר לכתוב את הדין באחד מהם**
 27 **ובזכרים או בנקבות, וללמוד השני ממנו.**
 28 משיבה הגמרא: **צריכי** – שני הלימודים נצרכים, **דאי כתב רחמנא**
 29 **– שאם התורה היתה כותבת דין זה רק בפרקים, לא היינו לומדים**
 30 **מכך לנקבות, משום שבזכרים יש חומרא דמטמא בראיות –**
 31 **נטמאים אם ראו שלש ראיות ביום אחד, בפרימים – כפי שהם**
 32 **נטמאים אם ראו שלש ראיות בשלשה ימים רצופים, אבל נקבות**
 33 **דלא מטמא בראיות בפרימים, שאם ראו שלש ראיות ביום אחד**
 34 **אינן טמאות, אימא** – הייתי אומר שלא נהגת בהן חומרא זו של
 35 טומאה בקטנות, לכך הוצרכה התורה לחדש שגם קטנה מטמאת
 36 בנדה ובזיבה. **ואי כתב רחמנא דין זה רק בנקבות, לא היינו לומדים**
 37 **מכך לזכרים, משום שבנקבות יש חומרא דקמטמו – שהן נטמאות**
 38 **גם אם ראו דם באונם, אבל זכרים דלא מטמא באונם, אימא**
 39 **לא.** מסיימת הגמרא: **צריכי** – אכן נצרכים שני הלימודים.
 40 שנינו במשנה: והכותים מטמאין משכב תחתון פעליון.
 41 מבררת הגמרא: **מאי** – מה הכוונה 'מטמאין משכב תחתון פעליון',
 42 **אילימא** – אם נאמר שהכוונה היא, **דאי איכא עשר מצעות** – שאם
 43 מונחים עם מצעים זה על זה, **ויתבי עליוהו** – וישוב כותי על
 44 העליון, **מטמו להו** – כל המצעים נטמאים כמו המצע העליון, יש
 45 להקשות, **פשיטא** – הלא דין זה פשוט הוא, **דהא דרם להו** – שהרי
 46 הכותי יושב על כל המצעים, ומדוע הוצרכה המשנה להשמיע.
 47 משיבה הגמרא: **אלא כוונת המשנה היא, שיהא תחתונו של בועל**
 48 **נדה – שדינו של דבר שבוועל נדה (בגון כותין) דורס עליו, פעליונו**
 49 **של זב – כמו בגד שהוב נשאו, מה עליונו של זב אינו מטמא אדם**
 50 **ובכלים, אלא רק אוכלין ומשקין, אף תחתונו של בועל נדה, אינו**
 51 **מטמא אלא אוכלין ומשקין.**
 52 מבררת הגמרא: **עליונו של זב מנלן** – מנין שאינו מטמא אלא
 53 אוכלין ומשקין. משיבה הגמרא: דבר זה נלמד מדכתבי (ויקרא טו ז)
 54 **'וכל הנגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא, ויש לברר, מאי** – מה
 55 הכוונה 'תחתיו',

1 משיבה הגמרא: **למעוטי איש מאודם** – ללמד שאיש אינו נטמא
 2 במראה אדום היוצא ממנו).
 3 שואלת הגמרא: **והא דתניא בברייתא, הדורשת את האמור לגבי**
 4 **זבה (ויקרא טו כה) 'זאשה פי יזוב זוב דמה ימים רבים', שמהנאמר**
 5 **'זאשה', אין לי שמטמאת בויבה אלא אשה גדולה, אולם תינוקת בת**
 6 **עשרה ימים לזיבה (שמטמאת בויבה) מנין, תלמוד לומר 'זאשה'**
 7 **בתוספת ואי', לרבות בת עשרה ימים לטומאת זיבה, ויש לשאול,**
 8 **למה לי לימוד זה, היה לנו ליגמר** – ללמוד זאת מנדה, שכשם שבת
 9 יום אחד מטמאת בנדה ששייכת בה, כך בת עשרה ימים מטמאת
 10 בויבה ששייכת בה.
 11 משיבה הגמרא: **צריכי** – צריך מקור שקטנה מטמאת בויבה, **דאי**
 12 **כתב רחמנא** – שאם התורה היתה כותבת חידוש זה רק בנדה, הוה
 13 **אמינא** – הייתי יכול לומר שזהו דווקא בנדה, משום שיש בה חומרא,
 14 **דכי הואי חד יומא פציא למיתב שבועה** – שכאשר היא רואה יום
 15 אחד צריכה לשבת עליו שבועה ימים, **אכל זבה דאי הואי חד יומא,**
 16 **בשומרת יום כנגד יום סני לה** – די לה לשמור יום אחד טהור כנגדו,
 17 **אימא** – יתכן לומר שדין זה לא נהג בקטנה, **צריכי** – ולכן הוצרכה
 18 התורה לכתוב שזיבה נהגת בקטנה.
 19 מקשה הגמרא: **ולכתוב רחמנא** – היתה התורה לכתוב ריבוי לקטנה
 20 רק בפרשת זבה, ולא פצי' – ולעיתים צריכה לרבותה בנדה, ואנא
 21 **דיענא** – וממילא הייתי שדין נדה נהג בקטנה, דהרי אין
 22 אפשרות שתהיה זבה בלא שתהיה נדה, שימי זיבה הם לאחר ימי
 23 נדה. משיבה הגמרא: **אין, הכי נמי** – באמת די בלימוד לגבי זבה,
 24 ללמוד ממנו גם לנדה.
 25 שואלת הגמרא: **ואלא קרא למה לי** – אם כן מדוע כתבה התורה
 26 לגבי נדה 'זאשה' בתוספת ואי', הרי אין צורך לרבות מכך קטנה.
 27 משיבה הגמרא: לימוד זה נצרך **למעוטי איש מאודם** – ללמד שאיש
 28 אינו נטמא במראה אדום היוצא ממנו.
 29 שואלת הגמרא: מדוע צריך למעט איש מאודם מפסוק זה, **הא**
 30 **מעטתיה קרא זימנא** – הרי כבר מיעטנו זאת פעם אחת, מפסוק
 31 אחר, כמבואר לעיל. משיבה הגמרא: **חד למעוטי משכבת דרע** –
 32 פסוק אחד (הנאמר בטומאת ביאה), ממעט איש שראה שכבת דרע
 33 אדומה, **חד למעוטי מדם** – ופסוק אחד (הנאמר בפרשת נדה),
 34 ממעט איש שיצא לו דם מפי האמה, שאינו טמא בזיבה.
 35 הגמרא עוברת לדון בדיון קטנים בטומאות הזכרים. אומרת הגמרא:
 36 **וכן לענין זכרים התרבה בן יום אחד לטומאה, כפי שמצינו בטומאת**
 37 **הנקבות. דתניא בברייתא, נאמר בתורה (ויקרא טו ב) 'איש איש פי**
 38 **יהיה וי', ויש לברר, מה תלמוד לומר** – מה מלמדנו הכתוב באומרו
 39 פעמיים **'איש איש'**, ויש לבאר, **לרבות תינוק בן יום אחד, שגם**
 40 **הוא מטמא בויבה, דכי רבי יהודה. רבי ישמעאל בנו של רבי**
 41 **יוחנן בן ברוקה אומר, אין צריך ללמוד זאת מפסוק זה, שהרי הוא**
 42 **(הכתוב) אומר (שם טו לג) 'לזכר ולנקבה', ויש לדרוש מ'לזכר,**
 43 **לרבות כל שהוא זכר, בין שהוא גדול ובין שהוא קטן, וכן יש**
 44 **לדרוש מ'לנקבה', לרבות כל שהיא נקבה, בין גדולה ובין קטנה.**
 45 שואל רבי ישמעאל: **אם בן שלומדים זאת מפסוק אחר, מה תלמוד**
 46 **לומר 'איש איש'**. משיב רבי ישמעאל: אין הכתוב בא ללמד דבר
 47 בכפילות זו, אלא שכך דברה תורה כלשון בני אדם, שפעמים
 48 כופלים דיבורם.
 49 הגמרא מקשה סתירה בברייתות: **אלמא כי מרבי קרא** – התבאר
 50 בברייתא שכאשר מרבה הכתוב, אפילו בן יום אחד מרבי, ורמינהו
 51 ויש להקשות על כך מברייתא אחרת, נאמר לענין טומאת קרי
 52 (ויקרא טו טז) **'זאי פי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ במים את קרי**
 53 **בשרו וטמא עד הערב, ומנאמר 'איש', אין לי שנטמא בכך אלא**
 54 **איש גדול, בן תשע שנים ויום אחד מנין, שגם בו נהגת טומאת קרי,**
 55 **תלמוד לומר** – מלמדנו הכתוב 'זאי' בתוספת ואי', לרבות קטן בן